ప్రయోజకుడు

శుభ

మన్నా వారి చిన్నవాడు సన్యాసరావు-తిన్నగా ఉండలేక సన్నసన్నగా చిన్న నిర్ణయం ఒకటి తీసుకున్నాడు.

మిన్ను విరిగి మీదపడినా-

కన్ను ఊడి పన్ను మీదపడినా-

కన్న వారెంత తన్నుకు చచ్చినా-

లేదా, తనని తన్నడాన్కి వచ్చినా సరే-

వెన్ను చూపని వీరుడిలాగ, వన్నె తరగని శూరుడిలాగ, వెన్న తినని విక్రమార్కుడిలా-తను ఆ నిర్ణయాన్కి కట్టుబడివుండాలి- అని మరో గాఠి నిర్ణయం కూడా తీసుకున్నాడు

ఇంతకూ సదరు నిర్ణయం ఏమనగా-

కాణీకట్నం గైకొనకుండానే, జున్నులాంటి కన్నెపిల్లను చేపట్టవలెనని!

నిన్నకాక మొన్న పుట్టిన చిన్నవాడుకూడా పాల కోసం కాక కట్నంకోసం ఏడుస్తున్న ఈ రోజుల్లో ఈ కుర్రసన్యాసి ఈలాంటి నిర్ణయం తీసుకోవడంతో కన్నతల్లి గుండె రెండంగుళాలు కదిలిపోగా, కన్నతండ్రి గుండె ఐదంగుళాలు అదిరిపోయింది

మిగిలిన బిడ్డ లందరూ ఆరోగ్యంగా పుట్టినా చివరివాడు మాత్రం నరంలాగ బిక్కుబిక్కుమంటూ పుట్టాడు. పిచ్చిసన్యాసి! బ్రతికి బట్టకడతాడో లేదోనని బెంగపడింది కన్నతల్లి. పిల్లవాడు ఏడ్చినా, నవ్వినా ఏపని చేసినా "పిచ్చిసన్యాసి!" అంటూ ముద్దులు కురిపించేది ఆమె.

అదిగో ఆవిధంగా అతనిపేరు-ఊరిలో "పిచ్చి సన్యాసి" అనీ, స్కూలులో "ఉత్తిసన్యాసి" అని స్థిరపడిపోయింది.

ఉత్త పిచ్చిసన్యాసి అయినా, అతగాడు తెలివి తేటల్లో అన్నలకన్నా మిన్న రోజూ శ్రద్ధగా చదువుకునేవాడు. మాష్టార్లంటే భయభక్తు లున్నాయి.

కాని అతని అన్నలు ఎప్పుడూ చదివేవారుకాదు. మాష్టార్లని ఎదిరించేవారు. అయినా పరీక్షల్లో వాళ్ళకే మంచిమార్కులు వచ్చేవి! వాళ్ళు బ్రతకనేర్చినవాళ్ళుమరి!

అందుకే చిన్నకొడుకునిచూసి "పిచ్చిసన్యాసి" ఎలా బ్రతుకుతాడో, ఏమో"నని మరీమరీ జాలికురిసి పోయేది కన్నతల్లి.

ఏవో తంటాలుపడి కొడుకులందరూ ఉద్యోగాలు సంపాదించారు. పెద్దవాళ్ళిద్దరూ రెండుచేతులా సంపాదిస్తూ, మరో రెండుచేతులు-కనీసం అరచెయ్యి అయినా, అదనంగా లేనందుకు బాధపడుతోంటే, సన్యాసది మాత్రం ఒంటి చేతి సంపాదనే! టేబుల్ కంద చెయ్యిపెడితే తేలు కుడుతుందన్న భయం కాదుగాని ఎందుకనో, సన్యాసికి టేబుల్‌కింది వ్యవహారాలూ, చీకటిమాటున చాటుమాటు వ్యవహారాలూ కిట్టవు

కన్నతల్లికి అదో బెంగ! ఎలా బ్రతుకుతాడో పిచ్చిసన్యాసి! ఆ బెంగలన్నీ ఏదో విధంగా భరించింది ఆమె కాని కొడుకు కట్నం వద్దనడాన్ని మాత్రం భరించలేకపోయింది.

కట్నం యివ్వలేక, పెళ్ళికాక, ఆత్మహత్య చేసుకున్న ఏ కన్నె దెయ్యం అయినా పట్టి పీడిస్తున్నదేమో పిచ్చిసన్యాసిని! అని కన్నతల్లి తల్లడిల్లిపోయింది. భూతవైద్యునివద్దకు లాక్కువెళ్ళింది సన్యాసిని.

కాకినాడలో కట్నంకోసం కాల్చివేయబడిన కోడలుపిల్ల దయ్యంగామారి మన సన్యాసిని ఆవహించిందని నిర్ధారించాడు భూతయ్య. తన వూహ నిజం అయినందుకు కన్నతల్లి సంతోషించి భూతయ్యను శరణుజొచ్చింది

ఆ తర్వాత పూజలూ, పునస్కారాలూ కోడి కోతలకూ వెయ్యిరూపాయలు వదిలాయిగాని కొడుక్కి పట్టిన దయ్యం మాత్రం వదలలేదు. ఇలా ఖర్చయిన వెయ్యిరూపాయిలు కూడా కట్నంతో కలిపి గుంజుదామనుకున్న కన్నతల్లి ఆశలు అడియాసలయ్యాయి ఈసారి ఒక బాబాగార్ని దర్శించుకుంది.

"దీనికి శ్రీ కట్నమహిమ అను ఒక వ్రతరాజము గలదు. అద్దానిని నీవుగాని నీ కుమారుడుగాని భక్తి శ్రద్ధలతో నలుబదియ్యెదు దినములు ఆచరించిన ఆ శ్రీ కట్నపరమాత్మ అనుగ్రహించును" అని ఆ వ్రత విధానం ఎరిగించి, ధర్మడిబ్బీలో, వెయ్యేన్నీ ఆపై నూటపదహార్లు వెయ్యమని ఆదేశించినవారైరి ఆ బాబాగారు.

ఈ బాబాగారి చందాకూడా కట్నంతోబాటు గుంజవచ్చని భావించింది ఆ కన్నతల్లి.....వెర్రితల్లి!

నలుబది యెుదు దినంబులు పరమనిష్టతో ఆ వ్రతం బాచరించి బాబాగారిచ్చిన శ్రీ కట్నపరమాత్మ విభూతితోబాటు ప్రసాదం కొడుక్కిచ్చింది ఆ సాధ్వి.

"శ్రీలక్ష్మీ సహిత కట్నపరమాత్మ విభూతి కంటే శ్రీ కిస్మిస్ సహిత పరమాన్నమే నాకు పరమయిష్టం" అంటూ పాయసం తినేసి, విభూతి ప్రక్కకు నెట్టేశాడు సన్యాసి.

అయినా కన్నతల్లి నిరాశచెందలేదు. శ్రీ కట్న పరమాత్మ పరీక్షిస్తున్నాడనుకొంది. మరింత దీక్షతో పూజలూ, వ్రతాలూ, ప్రయత్నాలూ కొనసాగిస్తూనే వుంది మరోప్రక్క పెళ్ళిచూపుల తతంగాలు జోరుగా సాగుతూనేవున్నాయి.

మొట్టమొదట-పన్నీరుబుడ్డీలాంటి అన్నుల మిన్నను చూడడాన్కి కన్నులూరు వెళ్ళాడు సన్యాసి-తల్లిదండ్రులతోనే.

వారు పిల్ల యింటిని సమీపించగానే చూరుపట్టుకుని వేలాడుతున్న గబ్బిలం లాంటి శాల్తీ కనిపించింది వాళ్ళకి ఆ శాల్తీ కథ తర్వాత తెలిసింది

అతడు సన్యాసి చూడవచ్చిన పిల్లకు మేనమామ. అతనికి అపరాధ పరిశోధన ఒక పిచ్చి అయితే మేనగోడలి మీద అపరిమితమైన పిచ్చి-మరోటి. ఈ రెండు పిచ్చిలతో పెచ్చరిల్లిపోయే ఆ "పిమేమా" (పిల్ల మేనమామ!) ఆ పిల్ల తనకోసమే పుట్టిందనుకున్నాడు. అందరూ అలాగే అన్నారు కూడా కానీ, పిచ్చివాళ్ళు, ఆ పిల్ల తల్లిదండ్రులు మాత్రం వేరే సంబంధాలు చూడడం మొదలు పెట్టారు. దానితో పిమేమా [illegible] రెచ్చిపోయింది. పచ్చివుండు అయింది పేట్రేగి పోయాడు. అతని పిచ్చి చూసి అక్కకు తిక్కరేగి తక్షణం యింట్లోంచి బయటకుపొమ్మని అదిలించింది. అదిగో- అప్పటినుండీ అతగాడు ఆ యింటి చూరుపట్టుకొని వేలాడుతున్నాడు!

పిల్లను చూడవచ్చిన సన్యాసికి ఘనంగానే మర్యాదలు జరిపాడు పిల్లతండ్రి. (పి. త!) ఆమాటా, ఈ మాటా అయ్యాక చివరకు కట్నాల ప్రసక్తి వచ్చింది

కట్నం వద్దన్నాడు సన్యాసి

పి త ఖంగుతినేసాడు. విభ్రాంతిగా విగ్రహంలా ఉండిపోయాడు. పిల్లతల్లికి గుండె జారిపోయింది. మతిపోయినదానిలా వెర్రిచూపులు చూస్తూ వుండిపోయింది.

పిత్తపరిగిల్లాంటి కళ్ళు పిటపిటలాడించి, కొరకొరా చూసింది ఆ పిల్ల!

పి.మే.మా చూరునుండి జారిపోయి దభేల్‌మని కిందపడిపోయాడు. లేచి నెమ్మదిగా దుమ్ము దులుపుకుంటూ ఆలోచనల్లో జారిపడ్డాడు. ఇందులో ఏదో భయంకర పన్నాగం లాంటి పన్నాగం వుంది.....వుంది ....వుంది.. .అని ముమ్మారు అనుకున్నాడు. "సన్యాసి పన్నాగం ఏమిటో పటాపంచలుచేసిగాని ఈ యింటి గుమ్మం తొక్కను" అని చాణక్య ప్రతిజ్ఞ వేసి జుట్టురేపుకొని అటునుండి అటే వెళ్ళిపోయాడు పి.మే.మా.

వారం రోజులపాటు ఆవూరూ, ఈవూరూ తిరిగాడు. ఆగాలీ, ఈగాలీ పోగుచేశాడు. ఆ వార్తలన్నీ మూటకట్టి తెచ్చి అక్కముందు విప్పాడు. చివరకు తన పరిశోధనాఫలితం రెండు ముక్కల్లో తేల్చి చెప్పాడు "అబ్బాయికి అన్నీ వున్నాయి గాని అసలైనదే లేదు! కట్నం యివ్వక్కర్లేదని పెళ్ళి చేసేస్తే అమ్మాయి బ్రతుకు అధ్వాన్నమైపోతుంది!"

అంతే.....ఆ సంబంధం తప్పిపోయింది.

అందుకు సన్యాసి విచారించినా-

మరో ఊరు-మరో సంబంధం-

విస్సన్నగారు ఆ ఊరు తాలూకా ఆఫీసులో ప్యూనుగారు. "కలక్టర్ ఉద్యోగం కంటే కండక్టర్ ఉద్యోగమే ఘనమైనది. ఆఫీసర్‌కంటే ప్యూనే ఘనుడు" అని నమ్మిన ప్రాణి. ప్యూనుకంటే పెద్ద ఉద్యోగమే సంపాదించడాన్కి తగిన విద్యార్హత లున్నాయి ఆయనకు.

ఆయన స్నేహితులు మొదట గుమాస్తాగా చేసి టెస్టులు పాసై యిప్పుడు ఆఫీసర్‌లు అయిన వాళ్ళున్నారు.

ఆఫీసర్‌లేకాని వాళ్ళెవరికీ స్వంత యిళ్ళులేవు. కిందివాళ్ళందరూ వాళ్ళని తిడుతూవుంటారు. పైవాళ్ళు మొట్టుతూ వుంటారు. వాళ్ళకి ఆఫీసులో సుఖశాంతులు లేవు. త్రిశంకు స్వర్గం వాళ్ళది.

కాని విస్సన్నగారికి సొంత యిల్లుంది. అతనిని తిట్టడాన్కికిందివాళ్ళంటూలేరు. పైవాళ్ళు ఆయనని మొట్టరు. పైగా బ్రతిమాలుతారు నెలాఖరు రోజుల్లో పదులూ, వందలూ అప్పు యిమ్మని!

అందువల్ల ఆఫీసర్‌గా కష్టాలు పడడంకంటే ప్యూనుగా సుఖించడం మేలు-అని విస్సన్నగారు చెప్పింది వేదమై కూర్చుంది.

ఆ విస్సన్నగారి అమ్మాయినే చూడడాన్కి వెళ్ళాడు సన్నాసి.

చూపులు అయాయి.

మాటలూ అయాయి.

సన్నాసి కట్నం వద్దన్నందుకు ప్యూన్‌గారు షాకుతినలేదు. గుబురు మీసాల్లోంచి నవ్వుకున్నాడు. అయితే ఆ.సంబంధమూ తప్పిపోయింది

అప్పుడంబెట్టిదన-

వెళ్ళేముందు-విస్సన్నగారు సన్నాసి రెండు చేతులూ తనచేతిలోకి తీసుకున్నాడు. షేక్‌హాండ్ చేస్తున్నట్లు నటించి, ఆ చేతుల్ని సునిశితంగా, సుదీర్ఘంగా, సున్నితంగా పరిశీలించి, పరిశోధించి పరీక్షించి చూసి ఒదిలేశాడు.

వాటిలో ఏదో తేడా గ్రహించాడు విస్సన్నగారు. "అల్లుడుగారూ! తమ ఎడమచేయి చాలా సుకుమారంగా, నాజూకుగా కనిపిస్తోంది. దానికి తగినంత పనికల్పించడంలేదా?" అని అడిగాడు లౌక్యంగా.

"నా ఎడమచేయి చేసేపని ఒకేఒక్కటి!" అని నవ్వాడు సన్నాసి.

అతగాడు రెండు చేతులా సంపాదించడంలేదనీ, ఒక్కగా నొక్క ఒంటిచేతి సంపాదన అనీ గ్రహించిన విస్సన్నగారి ముఖం గంభీరంగా మారిపోయింది.

"లంచం పట్టడం చేతగాని చేతిని నా ముద్దులపట్టి చేపట్టదు. పో బాలకా! పో పొమ్మికన్!" అని ఖచ్చితంగా చెప్పేశాడు. ఆ భాష అర్థంకాకనో, భావం అవగతంకాకనో, గుమ్మం వద్దనే నిలబడిపోయిన సన్నాసిని బయటకు గెంటి తలుపులు భడేల్‌మని మూసేశాడు విస్సన్నగారు.

మరోసారి-విశాఖపట్నంలో -

చూపుల తతంగం అంతా అయ్యాక-అబ్బాయి ఆదర్శాల గురించి అంతా విన్నాక అయోమయంగా చూస్తూవుండిపోయాడు పి.త. (అంటే పిల్ల తండ్రి!) చివరకు అన్నాడు......

"తమరు మరోవిధంగా భావించనంటే నాదొక చిన్న విన్నపం. ఈ ఊళ్ళో మాకు తెలిసిన పిచ్చి డాక్టర్ ఒకరున్నారు. ఆయన మీ అబ్బాయిని పరీక్షించాక ఓకే అంటే, మేమూ ఓకే-బావగారూ!" అన్నాడు సన్నాసి. కన్నతండ్రితో వినయంగా, అతివినయంగా !

సన్నాసికి కోపం వచ్చింది. చర్రునలేచి చరచర వెళ్ళిపోయాడు.

ఇంకోచోటా-యింతే!

మరోచోటా-అంతే!

సంవత్సరాలు గడిచిపోతున్నా-సన్నాసి సంసారి కాలేదు.

మన రాష్ట్రంలో కాకులులేని గ్రామం లేనేలేదు. పైగా ఏ గ్రామం కాకి ఆ గ్రామంలోనే వుండిపోదు. టికట్ కొనక్కర్లేదు కదాని తెగ తిరుగుతూ వుంటాయి, ఎగురుతూవుంటాయి ఈ గ్రామం నుండి ఆ గ్రామంకి. ఎగురుతూ, ఎగురుతూ ఈ గ్రామం కబుర్లు పోగేసి ఆ గ్రామంలోనూ, ఆ గ్రామం కథలూ, కాకరకాయలూ ఈ గ్రామంలోనూ-కాకాకొడుతూ వుంటాయి.

సన్నాసిరావుకి పెళ్ళికాని వైనం గ్రామగ్రామాల్లోనూ, కాకులు కాకారావాలుచేశాయి.

అమ్మాయికి పెళ్ళి కాలేదంటే అర్థంచేసుకోవచ్చు. అబ్బాయికి పెళ్ళికాలేదంటే అనుమానించాల్సిందే- అని చెవులు కొరుక్కున్నారు చెవులేగాని బుర్రలేని పెద్దలు!

దానితో కాకిగోల మరింత ఎక్కువైంది.

ఆ గోల కన్నవారి చెవుల్లో పడడమేకాక కన్నెగుండెల్లోనూ పడింది. సన్నాసి ఏ గ్రామం ఏ పిల్లను చూడడాన్కి వెళ్ళినా.....తమబ్రతుకు బండలు చేయడానికే ప్రత్యేకంగా అవతరించాడు కాబోలు ఈ బండబాబు- అని హడలిపోయి పారిపోయేవారు అమ్మాయిలు!

సన్యాసి తల తిరిగిపోయింది తిరిగిపోయిన తలలో ఒక కొత్త ఆలోచన మొలిచింది.

ఇంతవరకూ సన్యాసి కాసో, కూసో కట్నం యివ్వగల అమ్మాయిలనే చూస్తూ వచ్చాడు అందువల్లనే తను వాళ్ళకి లోకువ అయాడు. ఇంక యిలా కాదని–

పొట్టకోసినా రూపాయి ముక్కలేని అమ్మాయిలనూ, ఏవో లోపాలవల్ల పెళ్ళిళ్ళ సంతలో చెల్లని అమ్మాయిలనూ చూడాలనుకున్నాడు వాళ్ళయితే తన ఔదార్యానికి ఎగిరిగంతేసి ఒళ్ళో వాలిపోతారు–అనుకున్నాడు. వాళ్ళలో కాస్త బాగున్న చిన్నదాన్ని ఎంచుకుంటే సరి–అని ఎగిరి గంతేసి చూపులకు బయలుదేరాడు

కానీ వాళ్ళంతా కాకిగోల విన్నవాళ్ళే.

ఈ సంబంధం వద్దని ఎత్తుపళ్ళపిల్ల ఎదురుతిరిగింది! నత్తిపిల్ల నెత్తి బాదుకుంది!! మెల్లకన్నుపిల్ల మెయిలు కిందపడి చస్తానంది!! అలా సంబంధాలన్నీ తప్పిపోయాయి

వాళ్ళకి కూడా సన్యాసి లోకువ అయిపోయాడు

అతని తల మరోసారి తిరిగిపోయింది

అప్పో, సప్పో చేసి అయినాసరే, ఆస్తులు తెగనమ్ముకుని అయినాసరే కట్నం యిచ్చి పెళ్ళి చేస్తాంగాని కట్నం వద్దనే బేవార్సుగాడికి పిల్లనిస్తామా? అనే ధోరణిలో ఆలోచించే ఈ పెద్దల మూర్ఖత్వాన్ని చూసి సన్యాసి కుతకుత ఉడికి పోయాడు సలసలమరిగిపోయాడు, సెగలూ, పొగలూ కక్కాడు చివరకు తలపంకించాడు

* * * * *

కాకులు దూరని కారడవిలోంచి ప్రయాణించేసి, రాష్ట్రం పొలిమేరలుదాటి, హిందీకాకులు తప్ప తెలుగు కాకులు లేని పట్నం వెళ్ళాడు సన్యాసి–పిల్లని చూడడానికి

పాపం, ఆ పిల్లకి తెలుగు తెలుసు. కాని మాట్లాడలేదు తలి దండ్రులు మాత్రం తెలుగు మాట్లాడగలరు మాట్లాడారుకూడా

చివరకు కట్నాల ప్రసక్తి వచ్చింది

"నా రేటు యాభైవేలు" అన్నాడు సన్యాసి–కసిగా, తిక్కగా

అంతే పిల్ల తలి దండ్రులతోబాటు సన్యాసి తలి దండ్రులుకూడా ఉలిక్కి పడ్డారు దిగ్భ్రాంతిగా కొడుకుని చూస్తూ వుండిపోయారు

ముందుగా కన్న తల్లి ఆశ్చర్యం నుండి తేరుకుంది "అంతా శ్రీ కట్నపరమాత్మ మహిమ!' అని మనసులో నే నమస్కారం పెట్టుకొని కొడుకు చెవిని తన నోటివద్దకు లాక్కుని "ఒరేయ్ బాబూ! బాబాలకూ వ్రతాలకూ నేను నాలుగువేలు ఖర్చు పెట్టానురా కట్నంలో అదికూడా కలిపి కొత్త రేటు వెంటనే చెప్పరా" అంది–గుసగుసగా

"ఆ ఖర్చేకాదు, మనం యింతవరకూ పెళ్ళిచూపుల ప్రయాణాలకోసం టి. ఎ. డి. ఎ. మొత్తం నాలుగువేల నాలుగు వందలముప్పై తొమ్మిది రూపాయిల నలభై అయిదు పైసలు ఖర్చుపెట్టాం. అది కూడా కలుపుకుంటే నా రేటు ఈ క్షణంలో రూ. 58,439 45" అన్నాడు సన్యాసి కళ్ళలోంచి అగ్ని కురిపిస్తూ

పి.త (పిల్ల తండ్రి) చటుక్కున కుర్చీలోంచి లేచాడు. వినయంగా వంగిపోయాడు. చేతులు జోడించాడు 'అనుగ్రహించాలి అంత సమర్పించుకోలేను' అన్నాడు

"పోనీ, పై నలభై అయిదు పైసలూ తగ్గిస్తాం" అన్నాడు సన్యాసి ఉదారంగా

పి త మరింతగా వంగిపోయాడు మరింత వినయంగా అన్నాడు 'తమరు దయదలచి మరో అంకె చెప్పాలి. బీదవాణ్ని! కనికరించాలి

సరే 58 వేలు! అంకొక పైసాకూడా తగ్గదు!" ఖండితంగా చెప్పేసి, మూతి బిగించి పళ్ళు పటపటలాడించాడు సన్యాసి

* * * * *

ఫెళ్ళున పెళ్ళి జరిగిపోయింది

సన్యాసి సంసారి అయిపోయాడు

రెండు చేతులా సంపాదిస్తున్నాడు యిప్పుడు.

కాకులు గోల మానేశాయి

"సన్యాసి ప్రయోజకుడయాడోహో" అని లోకం కోడైకూసింది! □